

[Indenrigsministeren.]

dette lovforslag. Nok vil jeg indrømme, at det er en ændret praksis, men det er også en ekstraordinær situation, hvor det gælder om, at vi gør en indsats over for ungdomsarbejdsløsheden ved at sætte arbejde i gang.

Må jeg sige til hr. Svend Erik Hovmand, at det kan godt være, det er i strid med tidligere gældende regler, men jeg skal lade være med at referere, hvad man havde under venstregeringen i så henseende. Det er ekstraordinære tider, vi lever i, og der kræves ekstraordinære midler.

Må jeg bekræfte over for hr. Svend Erik Hovmand, at arbejdsmarkedsnævnet over for kommunerne er rådgivende og vejledende, det var det, hr. Svend Erik Hovmand spurgte om.

Må jeg sige til hr. Grove, at jeg beklager i og for sig, at man ikke kan stemme for det, men jeg fornemmede alligevel hos de forskellige ordførere, at nok havde man kritiske bemærkninger, men alligevel syntes man, at der var noget godt i lovforslaget. Jeg kan godt se, at problemet om tilskud til arbejdspladser er et særligt problem, men det er det, indenrigsministeren vil sende retningslinjer ud om.

Må jeg sige til hr. Alfred Andersen, at beløbet ikke er stort, set på baggrund af det, der skal sættes i gang, men det er i hvert fald en positiv begyndelse, og der er ingen, der har forbudt kommunerne at bruge flere penge, end der er afsat i disse lovforslag.

Endelig vil jeg gerne sige til hr. Bolvig: tak for en helhjertet opslutning. Og en begrænset tak til de øvrige ordførere; der lå dog alligevel en hel masse positivt i det.

Maisted (FP):

Til indenrigsministeren vil jeg sige, at det jo er så som så med enigheden med hensyn til de her serviceorganisationer, som kommuner og amtskommuner har dannet. Efter de henvendelser, vi har fået, er ministeren enig med Kommunernes Landsforening, men uenig med Amtsrådsforeningen, og ingen af disse serviceorganisationer har nogen som helst indflydelse på, hvordan den enkelte kommune og det enkelte amt skal handle.

Med hensyn til ændringsforslagene vil vi stemme for retsforbundets ændringsforslag og gå imod indenrigsministerens ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 82 stemmer mod 32; 42 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2, 3 og 7 betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 1.

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 og 5 og § 3, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6

forkastedes med 99 stemmer mod 15; 41 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 4-7

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 om indsættelse af en ny paragraf

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 19.30.

Mødet udsat kl. 18.35.

Mødet genoptaget kl. 19.30.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om tilskud til dræning og vanding og af lov om grundforbedringslån.

(Lovforslag nr. L 190. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Sammen med denne sag foretages de tre følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om tilskud til højvandspumpestationer i Ribe Marsk.

(Lovforslag nr. L 191. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om udlån til yngre jordbrugere.

(Lovforslag nr. L 193. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om tilskud til produktions-, beskæftigelses- og miljøfremmende foranstaltninger i det private skovbrug.

(Lovforslag nr. L 194. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Westh (S):

De fire nævnte lovforslag er led i regeringens plan, der som bekendt går ud på at forbedre valutabalancen og beskæftigelsessituationen.

Lovforslaget om tilskud til dræning og vanding betyder således, at der vil kunne beskæftiges ca. 900 helårsarbejdere, og det vil især blive ufaglærte i landdistrikterne, der i vintermånederne vil få glæde af denne beskæftigelse.

I øvrigt kan jeg sige, at lovforslagene vedrørende udlån til yngre jordbrugere og tilskud til dræning og vanding er forslag, der ligger tæt op på forslag, der er fremkommet i betænkningen om den fremtidige landbrugspolitik.

Ministerne har til lovforslaget om etablering af højvandspumpestationer i Ribe Marsk stillet nogle ændringsforslag, som vi kan anbefale. Vi kan anbefale, at alle fire lovforslag vedtages.

Halvgaard (FP):

Umiddelbart før sommerferien stillede fremskridtspartiet et dagsordensforslag, hvori vi henstillede, at folketinget ikke blev sendt hjem på ferie, for at den socialdemokratiske regering for tredje år i træk kunne forberede en lovgivning, der kun ville forværre krisen og de vanskeligheder, Danmark befinder sig i. Fremskridtspartiet foreslog, at folketing og regering skulle blive i arbejdstøjet og udnytte sommermånederne til at finde en løsningsmodel, der kunne afbøde den katastrofe, som har udviklet sig hurtigere og hurtigere. Det ønskede de andre partier imidlertid ikke.

Først her sidst i denne måned indkalder man så folketinget med det resultat, at vi nu i mere end en uge, ja, næsten 14 dage, har siddet til grin. Vi har siddet til grin, fordi forhandlingerne er foregået alle andre steder end her i folketingsalen eller i de respektive udvalg.

Det mener jeg er uværdigt, og jeg tror, at de fleste her og også i befolkningen efterhånden er trætte af al det partitaktiske kævleri og de kompromisløsninger, man kan forvente bliver resultatet, løsninger efter de sædvanlige retningslinjer med øgede afgifter og indgreb, der erfaringsmæssigt hverken helt eller halvt er tilstrækkelige, hvis Danmark skal bevare sin økonomiske selvstændighed for ikke at tale om anstændighed.

De forslag, der er fremsat, betyder blot, at man skubber problemerne foran sig og derved gør dem større og større. Man må spørge, hvor langt Danmark skal ud i uføret, før man besinder sig og bringer de midler i anvendelse, der er nødvendige for at vende udviklingen. Landbrugserhvervet som administrator af vort eneste råstof, jorden, betragter det som sin vigtigste opgave at udnytte dette råstof bedst muligt, og landbruget har også viljen til at gøre en virkelig indsats. Det er derfor sørgeligt, at lovgivningsmagten gang på gang i form af restriktioner, afgifter og skatter stiller hindringer i vejen for, at landbrugserhvervet kan udvikle sig med henblik på en øget produktion.

Fra landbrugets side har man påpeget, at blot en 3 pct.s forøgelse af den animalske produktion vil skaffe 10.000 arbejdspladser, dels i selve landbruget, dels i forædlingsindustrien, mejerisektoren, slagterisektoren, konservesindustrien, byggeindustrien osv., og herudover en årlig vækst i valutaindtjeningen på ca. 1/2 mia kr.

[Halvgaard.]

Landbrugsproduktionsapparatet er forringet, så vi alene i forhold til vore EF-partnere er kommet så langt bagefter, at vi er i fare for at miste vore eksportmarkeder.

Er det nu ikke snart på tide, at regeringen imødekommer landbrugets ønsker og gennemfører en lovgivning, der for det første fremmer den animalske produktion, for det andet fremmer generationsskiftet, forhindrer misbrug af dansk landbrugsjord, letter skatterne på produktionsjord og giver landbrugets udøvere muligheder for økonomiske vilkår svarende til andre befolkningsgrupper?

Skulle liberale partier, venstre, konservative og kristeligt folkeparti, fristes til et forlig med socialdemokratiet, så må man da i det mindste forvente, at de ikke glemmer at tilgodese landbrugets ønsker og berettigede krav. Sagen er den, at landmanden ikke blot arbejder 8 timer 5 dage om ugen, men op til både 12 og 14 timer i døgnet samtlige ugens 7 dage, og han har hverken tid eller mulighed for at nyde godt af de gratis tilbud, som han selv gennem en urimelig beskatning bidrager til.

Landbrugsudvalget har fået forelagt fire lovforslag til behandling, som alle betyder nogle yderligere tilfældige tilskudsmuligheder. Det er tilsvarende forslag, som vi på mindre end tre år har behandlet op til fire gange, noget administrationskrævende lappeværk, som ikke hjælper landbruget en døjt, fordi landbruget i sidste instans selv kommer til at betale i form af afgiftsforhøjelser på andre områder.

Det har gang på gang vist sig, at tilskuds- og garantiordninger ikke har kunnet skabe de fornødne initiativer i landbruget til en forøgelse af den animalske produktion, lige så lidt som de har medvirket til at fremme generationsskiftet.

Fremskridtspartiet tager klart afstand fra en sådan politik, og vi kan derfor ikke støtte de fremsatte fire lovforslag, ej heller ændringsforslagene. Fremskridtspartiet vil ikke yde direkte støtte til ét erhverv, når det vitterlig skal betales af samtlige erhverv, som også i den situation, Danmark befinder sig i, er i alvorlige vanskeligheder. Konsekvensen af en sådan politik vil uvægerlig blive et statsstyret erhvervsliv, vejen mod socialisering.

Så ville det være naturligt at spørge: hvad vil fremskridtspartiet da gøre for landbruget i den aktuelle situation? Hertil er svaret, at fremskridtspartiet vil medvirke til at afskaffe de restriktioner, der påhviler landbruget, ligesom

alle andre erhvervshæmmende restriktioner. Landbruget skal være et frit erhverv, det vil sige, at vi vil medvirke til en total ophævelse af kapitalvindingsskatten og af bopælspligten, ligesom vi vil medvirke til en gradvis lempelse af jordskatterne.

Forudsætningen for, at dansk landbrug igen kan blive konkurrencedygtigt, er, at der føres en politik, der bremser omkostningsniveauet, dvs. besparelser i den offentlige sektor, hvilket klart fremgår af fremskridtspartiets forslag til finanslov. Skattelettelser på bekostning af offentlige besparelser er alternativet og en forudsætning for at bibringe folk i landbruget lysten til at investere og producere.

Det er derfor ubegribeligt, hvis de liberale partier fortsat vil støtte en socialistisk politik, der klart vil indebære vedvarende betalingsbalanceunderskud, stigende omkostninger, mindre konkurrenceevne og større arbejdsløshed til ubodelig skade for hele samfundet.

Karlskov Jensen (V):

I modsætning til hr. Halvgaard vil jeg forsøge at holde mig til de lovforslag, der er til behandling her. Jeg vil dog gerne gøre den enkelte politiske bemærkning til hr. Halvgaard, at der er noget, jeg i og for sig knap forstår i den tale, der lige blev holdt.

Hr. Halvgaard udtaler bekymring for, om de partier, der eventuelt går i et samarbejde her, også vil vide at varetage landbrugets ønsker og interesser. Så håbede jeg på, at det ville blive fulgt op af, at fremskridtspartiet ville stemme for de tre af de lovforslag, der ligger her, al den stund de tre forslag står meget højt på den ønskeseddel, landbruget har afleveret i folketinget. Så kommer det overraskende – eller måske ikke overraskende – idet fremskridtspartiet slutter med, at de vil gå imod landbrugets ønsker. De går imod tre af de ønsker, der står meget højt på dansk landbrugs ønskeseddel til folketinget i den aktuelle situation.

Når det er sagt, så vil jeg vende mig til de fire lovforslag her. Der er fremsat ændringsforslag fra ministeren vedrørende lovforslag nr. L 191 om tilskud til højvandspumpestationer i Ribe Marsk. Disse ændringsforslag kan vi støtte. Om samtlige fire lovforslag gælder det i øvrigt, at vi går ind for dem.

Jeg skal kun gøre den ene bemærkning yderligere vedrørende lovforslag nr. L 193 om udlån til yngre jordbrugere, at vi i udvalget og i samråd med ministeren har drøftet, om ikke

[Karlstov Jensen.]

det ville være muligt at foretage den ændring i lovforslaget, at vi under tilskudsmulighederne kunne medtage det, vi forstår ved et glidende generationsskifte. Det er altså overtagelse af den ene halvdel først og den anden halvdel senere eller køb af en mindre ejendom og senere tilkøb, enten af jord eller af en anden ejendom, så man i så fald kan nå op på det maksimale lånebeløb eller tilskudsbeløb. Jeg vil gerne, om vi under udvalgsarbejdet nu mellem anden og tredje behandling kan vende tilbage til det spørgsmål, for så vidt som der måtte kunne opnås enighed også med regeringen om det.

Hermed skal jeg anbefale forslagene til vedtagelse.

Lowzow (KF):

Den generelle debat har været ført tidligere om hele dette lovkompleks. Vi siger stadig, at den endelige beslutning om lovforslagene selvfølgelig følges med den endelige politiske beslutning i hele dette forhandlingsforløb. Men det er ikke nogen hemmelighed, at de lovforslag, der foreligger her, har været på vores program i alle de forhandlinger, der har været i folketinget, så vi har et positivt syn på dem.

Vi havde gerne set, at rammerne for udlån til yngre jordbrugere kunne være ajourført, i det mindste i henhold til prisudviklingen. Det har der ikke kunnet være beløbsramme til, men det er dog i den rigtige retning, og det må da være en grund til at stemme for dette forslag, når det kommer for.

Ændringsforslagene til lovforslag nr. L 191 om højvandspumpestationerne i Ribe Marsk er naturlige, og dem tilslutter vi os selvfølgelig også.

Jes Schmidt (CD):

Det ærede medlem hr. Jens Peter Jensen meddelte i eftermiddags, at forligsberget med overvejende sandsynlighed ville barsle i nat. Om det så bliver en elefant eller en mus, ja, det ved vi ikke; vi ved kun, at fædrene må stamme fra skolede parlamentariske partier, regeringens nye støttepartier.

Men dette er ikke afgørende for den gruppe, jeg repræsenterer her, hvad angår disse fire landbrugslove, og jeg vil også gerne sige, hvorfor det ikke er afgørende.

I den nuværende krise, der omfatter alle lande i vest og i øst, er det afgørende, at der

gøres en indsats dér, hvor der med meget stor sikkerhed kan regnes med, at der kommer et positivt resultat ud af det. Vi tror, at landbruget er et af de områder her i kongeriget Danmark, hvor fornuftige beslutninger under alle tænkelige forhold vil give bonus, og denne bonus for landbruget er en bonus for hele landet.

Det er derfor, vi kan anbefale og i betænkningen har anbefalet vedtagelsen af de 4 foreliggende lovforslag, vel vidende at disse lovforslag ikke er tilstrækkelige til at give det danske landbrug konkurrencelighed med deres kolleger i andre EF-lande, men lovforslagene peger alligevel i den rigtige retning.

Vi kan selvfølgelig beklage, at lånerammen til udlån til yngre landmænd kun er blevet forhøjet fra 600.000 kr. til 1 mill. kr. Retteligt burde det have været 1,8 mill. kr., men her som ved de andre lovforslag ligger det vistnok sådan – hvis jeg kan bedømme situationen rigtigt – at vor højtærede landbrugsminister ikke har kunnet komme videre inden for regeringen med højere bevillinger.

Så er der en anden ting, der gør, at vi godt kan stemme for disse lovforslag. Det er – og det er en kompliment til landbrugsministeren – at det, som han her fremlægger, hvad kvaliteten af forberedelse og gennemtænkning angår, absolut er i en klasse, der ligger et godt stykke over de andre afgiftslove, som vi har haft møje med at døje med i de sidste mange uger.

Vi går altså ind for disse lovforslag, selv om vi ved, at f. eks. etableringslånene for unge landmænd faktisk delvis udhules gennem forhøjelsen af stempelafgifterne. Det er jo et helt andet lovforslag, men det er faktisk med til at forringe det fremskridt, som ligger i lovforslaget om udlån til yngre landmænd, hvad generationsskiftet angår. Disse lovforslag er altså bedre motiveret og bedre bearbejdet end alle de andre lovforslag.

Til sidst vil jeg gerne rette et spørgsmål til landbrugsministeren. Har jeg forstået situationen rigtigt, at der stadig væk, som landbrugsministeren før fra denne talerstol har annonceret, er en hel række lovgivningsforanstaltninger under forberedelse, netop i den retning som de foreliggende betænkninger viser, og netop med henblik på at give landbruget den konkurrenceforbedring, som det har behov for, ikke kun for landbrugets, men for hele landets skyld?

Bjørn Poulsen (SF):

Om de fire forslag, der her er fremsat, skal

[Bjørn Poulsen.]

jeg ikke udtale mig særlig meget, da vores stilning først afgøres ved tredje behandling.

Jeg vil derimod undskyldte en ting, idet jeg på grund af min manglende parlamentariske skoling desværre har lavet en fejl, hvad angår ændringsforslagene i lovforslag nr. L 191, idet det af betænkningen fremgår, at SF ikke støtter ændringsforslagene. Det gør vi. Vi tilsiger dem absolut vores støtte, idet de er en nødvendig del af denne lov.

Fuglsang (DKP):

Jeg kan godt allerede nu på kommunisternes vegne tilsige vor støtte til denne kurv med dens 4 forslag.

Landbrugsministeren siger om forslag nr. L 190 om tilskud til træning og vanding osv., at erfaringerne viser, at der er behov for en sådan lovgivning. Det tør nok siges, når man læser bemærkningerne, at de på mange måder giver udtryk for en hel del forsømmelser i en år-række netop på disse områder. Når vi støtter forslaget, så er det også på grund af de beskæftigelsesmæssige perspektiver, der ligger i det.

Med hensyn til forslag nr. L 191 om højvandspumpestationerne i Ribe Marsk har vi jo tidligere givet udtryk for en positiv stilling til de problemer, der ligger dér, og det har vi selvfølgelig ikke ændret.

Forslag nr. L 193 om udlån til yngre landmænd er vi positive over for, også på grund af det formål, der ligger i det, nemlig at det er med til at lette generationsskiftet. Det er sådan, at man herigennem på en vis måde anerkender, at den såkaldte flugt fra land til by ikke skyldes, at de unge mennesker er lede og kede af landbruget, tværtimod tyder meget på det modsatte, men det er andre årsager, i høj grad økonomiske årsager. Derfor kan det måske nok være på sin plads at beklage, at vores forslag om at prøve at standse spekulationen i jord og fast ejendom, for derved at holde priserne nede, faldt, og bedre bliver det vel ikke, efterhånden som følgerne af devalueringen slår igennem for landbruget.

Jeg vil, hvad de tre første lovforslag angår, helt tilslutte mig hr. Jes Schmidt, det er et prisværdigt godt forberedelsesarbejde, der er lagt i det. Men det synes unægtelig ikke at være slået igennem, hvad angår det fjerde forslag, det om skovene. Det hele virker noget flygtigt. Ikke desto mindre vil det – så vidt

man kan se på tallene, drejer det sig om, at vi har 32.000 mindre skove – hvis dette lovforslag bliver gennemført, og det vil vi altså være med til, betyde en hel del beskæftigelse, og formentlig også i områder af landet, hvor der er brug for beskæftigelse. Dertil kommer, som der står at læse i bemærkningerne, at man kan være med til at lave veje og miljøforbedringer uden at gøre skovene mere produktive, så trods alt er vi positive over for forslaget.

Svend Haugaard (RV):

Alle fire lovforslag har et fælles sigte, dels at fremme produktionen, dels at øge beskæftigelsen, og det radikale venstre kan gå ind for alle fire forslag, både de to gammelkendte og de to nye.

Med hensyn til tilskud til dræning og vanding har der været meget stærk efterspørgsel efter midlerne dertil. Vi betragter det som en meget nyttig indsats, loven har gjort, og vi håber, hvis det skulle vise sig, at der blev for stor efterspørgsel i forhold til rammen, at man så har mulighed for en tillægsbevilling.

Hvad udlån til yngre jordbrugere angår, så har vi i betænkningen fremført, at vi mellem anden og tredje behandling ønskede at optage spørgsmålet om det glidende generationsskifte, og det agter vi at gøre. Vi håber og tror for så vidt også på, at vi skal få en heldig løsning på det.

Halvgaard (FP):

Til hr. Karlskov Jensen vil jeg gerne sige, at jeg også har set landbrugets ønskeseddel. Det er jo sådan, at kan man ikke få det bedste af det, man ønsker sig, ja så må man nøjes med det næstbedste. Gennem årene har landbruget følt på sin krop den ene restriktion efter den anden, og i betragtning af disse restriktioner er det vel naturligt, at landbruget ønsker sig tilbud. Men jeg er da helt sikker på, at det, landbruget ønsker, er et frit erhverv, og landbruget vil med glæde kvitte tilskuddene, hvis man til gengæld afskaffede de forskellige restriktioner, som påhviler landbruget, og som tynger det og har tynget det igennem mange år.

Derfor forventer jeg, at landbruget virkelig tilgodeses med hensyn til en restriktionsafskaffelse i det forestående forlig, som jeg har forstået finder sted her i aften.

Lis Starcke (DR):

Da retsforbundet ikke har været repræsen-

[Lis Starcke.]

teret i udvalget, vil jeg her gerne redegøre for vor stilling.

Generelt for de fire lovforslag er, at der foreslås tilskud og/eller lån til enkelte erhverv eller grupper af borgere på bekostning af samtlige andre erhverv og øvrige skatteborgere.

Vi er i retsforbundet tilhængere af et frit erhvervsliv og mener, at den vej, man bør gå, er at fjerne restriktioner og andre hindringer for erhvervslivet, ikke at give tilskud, der virker tilfældigt og i virkeligheden ikke løser problemerne på lang sigt. Retsforbundet må derfor indstille alle fire forslag til forkastelse.

Angående lovforslag nr. L 191 om højvands-pumpestationer vil jeg gerne komme med nogle særlige bemærkninger på grundlag af oplysninger fra nogle af de indfødte i marsklandet. Det er bemærkninger, som vi vil bede ministeren tage med i sine beregninger, og som vi håber at udvalget også vil tage med i sine drøftelser ved den indgående udvalgsbehandling, som retsforbundet vil anbefale.

De nævnte implicerede anførere, at forslaget om højvandspumper i Ribemarsken ved pumpestationer ved Ribe Å, Kongeåen og Sneum Å, ikke kun er et anliggende for lodsejerne i marsken, men har et langt større perspektiv. Kun en lille del af det vand, som de påtænkte højvandspumper skal pumpe ud i havet under en stormflodsperiode, hidrører fra de i bemærkningerne til lovforslaget omhandlede 5.500 ha interesseret areal. De egentlige vandtilstrømninger kommer fra baglandet, som disse år afvander, og det strækker sig næsten til den jyske østkyst.

Når problemet med indvandet har været stigende i de sidste årtier, skyldes det den stadig mere intensive dræning og udretning af vandløb, hvad der i parentes bemærket for en stor dels vedkommende er foretaget med statstilskud. De store regnmængder, som følger med stærke luftstrømninger fra sydvest, bringes takket være udretningen betydeligt hurtigere frem til omtalte års marskløb, hvor det stemmes op mod sluseportene, men ikke kan åbne dem, fordi vandet i havet er højere, med det til følge, at de lave engarealer oversvømmes. Det er oversvømmelser, der i meget kritiske situationer kan nærme sig bebygget område. I tidligere tider var vandet længere om at nå ud til åernes marskløb, og det nåede da først frem, når stormflodens vandoppresning

ved vestkysten var aftaget eller sunket til normal højde.

Her er derfor ikke alene tale om erhvervsstøtte til nogle lokale lodsejere og en økonomisk byrde for disse, men der er tale om et langt større perspektiv, hvor samfundet ikke kan fralægge sig et medansvar, fordi det offentlige med tilskud har fremmet denne udvikling og derved pådraget marsklodsejerne ulemper med det hurtigt tilstrømmende bagvand. Det er derfor naturligt, at det offentlige vedkender sig sit ansvar for dette problem, såfremt der ønskes etablering af højvandspumper ved de tre åers udløb.

Man mener, at det ikke er tiden nu at fremsætte og vedtage et sådant lovforslag med den usikkerhed, der råder i kredsen af lodsejere i det omhandlede marskområde.

Endvidere er tallet 5.500 ha som interesse-areal overdrevet. En stor del af dette areal har en beliggenhed, der umuliggør vandtilstrømning fra de opstemte åløb, en opstemning, som meget sjældent varer mere end 24-36 timer. Det er derfor naturligt, at en stor del af lodsejerne kun har vist ringe interesse for en investering på i alt 30 mill. kr. i højvands-pumper.

Efter en indbydelse af interesserede i etablering af højvandspumper mødte der kun lodsejere, repræsenterende 2.277 ha. Heraf stemte kun 1.181 ha for etablering af højvands-pumper, og heraf tilhørte de 160 ha Ribe kommune. Det vil altså sige, at kun 1.021 ha, tilhørende private lodsejere, stemte for, mens 954 stemte nej og 142 undlod at stemme.

Der står i bemærkningerne til lovforslaget: »Efter hvad der er oplyst om stemningen blandt lodsejerne, skulle der – projektets fordelagtighed taget i betragtning – være en rimelig sandsynlighed for et acceptabelt flertal for gennemførelsen af projektet på de i forslaget forudsatte vilkår.«

Jeg beder altså ministeren tage dette i betragtning og udvalget om at arbejde videre med dette spørgsmål, så man finder ud af, om lodsejerne virkelig er interesserede i projektet.

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Jeg takker for den vel gennemgående velvillige modtagelse, som disse fire lovforslag har fået.

Jeg skal ikke give mig ind i en storpolitisk debat med hr. Halvgaard om hele landets øko-

[Landbrugsministeren.]

nomiske situation. Den beror ikke – ikke alene i hvert fald – på landbrugsministeriet, men varetages andre steder.

Jeg vil gerne sige, når hr. Halvgaard henviser til betænkningen om den fremtidige landbrugspolitik, når det passer ind i hans argumentation, at så burde han også have været klar over – det er han formentlig også – at det her fremsatte forslag til lovgivning er i overensstemmelse med denne betænkning om den fremtidige landbrugspolitik. Det er en betænkning, som for en meget stor del er udarbejdet af landbrugets egne folk, og er altså anbefalinger fra landbrugets organisationer.

Hr. Karlskov Jensen og hr. Svend Haugaard og hr. Lowzow, tror jeg det var, har nævnt lovforslaget om lån og tilskud til etablering til yngre jordbrugere, og jeg er fuldstændig enig i bemærkningerne om, at de ting, der er rejst her, formentlig bedst egner sig til at blive behandlet under det fortsatte udvalgsarbejde.

Hr. Jes Schmidt beklagede, at det ikke var lykkedes for landbrugsministeren at få højere bevillinger. Nu er det sådan, at jeg må sige til hr. Jes Schmidt, at når man i en regering skal foretage et udspil, der rækker over en lang række områder, så er det naturligvis nødvendigt, at man foretager en økonomisk afvejning, sådan at de forskellige former for udgifter og indtægter hænger sammen i begge ender. Derfor kan man selvfølgelig godt beklage det.

Jeg vil dog gerne sige til hr. Jes Schmidt, der spurgte, om der kommer flere ændringer, for så vidt angår landbrugslovgivningen, at det gør der. Men jeg vil også gerne tilføje, at når der til næste samling kommer et forslag om ændringer i landbrugslovgivningen, så tror jeg, at jeg har lov til at sige, at det bliver den mest omfattende landbrugslovgivning, der er gennemført i adskillige år i folketinget.

Så vil jeg gerne sige til fru Lis Starcke, som nævnte en lang række betænkeligheder med hensyn til forslaget om højvandspumpestationer, at fru Lis Starckes præmisser i det, hun sagde, egentlig førte til det modsatte resultat af det, jeg havde ventet. Hun sagde, at samfundet har et vist medansvar for, at vi står i denne situation, og at samfundet som følge heraf ikke kan frigøre sig for et vist medansvar for anlæg af disse højvandspumpestationer. Jeg kender naturligvis godt de ting om baglandet og om tilstrømningen af vand, som

fru Lis Starcke nævnte, og jeg erkender, at det ikke kun er et spørgsmål om disse marsk-områder, det er i høj grad også et spørgsmål om oversvømmelser længere inde i landet.

Jeg vil gerne slutte disse bemærkninger med at sige til fru Lis Starcke, at hvis lodsejerne til sin tid ikke ønsker at anlægge disse højvandspumpestationer, så vil de heller ikke blive anlagt, og så vil loven aldrig komme i anvendelse, og pengene vil ikke blive brugt. Men denne lovgivning skal forstås som et tilbud til dem, der har været ramt af disse oversvømmelser, og som et tilbud til lodsejerne om at få en bedre udnyttelse af deres jordarealer. Ønsker lodsejerne ikke – hvad jeg ville tvivle på – at benytte sig af dette tilbud, så står det dem selvfølgelig frit for, for staten anlægger naturligvis ikke højvandspumpestationer i disse områder, hvis de berørte lodsejere ikke ønsker det og ikke ønsker selv at være med til at betale. De skal jo også selv betale ganske betragtelige summer for at få disse pumpestationer etableret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Man gik først til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om tilskud til dræning og vanding og af lov om grundforbedringslån.

Lovforslagets §§ 1–3 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om tilskud til højvandspumpestationer i Ribe Marsk.

§ 1, ændringsforslag nr. 1 og 2, § 2, således ændret, og §§ 3 og 4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik så til afstemning vedrørende for-

slag til lov om ændring af lov om udlån til yngre jordbrugere.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Sluttelig foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om tilskud til produktions-, beskæftigelses- og miljøfremmende foranstaltninger i det private skovbrug.

Lovforslagets §§ 1-7 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af postloven.

(Lovforslag nr. L 218. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene samt spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Normann Andersen (S):

Jeg agter ikke at fremkomme med ret mange sætninger om dette lovforslag.

Vi har haft en teknisk gennemgang i udvalget, og heller ikke dér var der de store problemer. Forslaget kan nok ses i lyset af en finanspolitisk stramning, men det skal da også anføres, at man igennem de seneste år på opfordring af folketinget som en målsætning har søgt at skabe balance for hver af de to sektorer, post og tele. Man har forsøgt det igennem

rationaliseringer m. v., og man er da også nået ret langt på disse områder inden for de sidste par finansår, selv om det ikke har været lige populært alt sammen.

Endvidere skal det fastslås, at trods store anstrengelser for ikke at forringe det daglige serviceniveau kører det måske nok sådan lige på kanten af det tilladelige.

Nu skal man ganske vist dér erindre sig, at der er sket mange ændringer på det arbejdsmæssige område, og at der derved også er visse indkøringsvanskeligheder, som hen ad vejen vil blive klaret. For at ikke yderligere belastninger på dette område skal opstå, er den bebudede portoforhøjelse nødvendig.

Med hensyn til fremskridtspartiets ændringsforslag, ikke mindst hvor det drejer sig om stigningen i bladporto, må vi sige fra. Vi gør det af et par grunde. For det første er der allerede en, kan man godt sige, løbende stigning efter en vedtagelse, folketinget foretog i 1974, og den løber videre til 1978. For det andet kan det være et spørgsmål, om bladtaksterne kan tage ret meget mere end for øjeblikket.

Som helhed vil jeg anbefale lovforslaget, ikke alene ud fra det finanspolitiske, men lige så meget ud fra, at forslaget er sagligt begrundet, og ud fra, at det er en fortsættelse af en allerede fastlagt linje.

Glensgård (FP):

Også det eneste tilbageblivende større oppositionsparti vil støtte regeringen i det fremsatte lovforslag. Dog vil vi gerne anmode regeringen om nøje at vurdere de to ændringsforslag, fremskridtspartiet har fremsat.

Det ene drejer sig om en forhøjelse af porto for bladbesørgelse. Det er et tilbagevendende problem, fordi man har sløset igennem 10 år med ikke at hæve porto, og derfor måtte socialdemokratiets ordfører også meddele, at man var lidt nervøs for, om det kunne tale en så stor stigning på besørgelsen af aviser og ugeblade. Når man igennem 10 år ikke har fået en forhøjelse af porto, så virker en forhøjelse på 500 pct. selvfølgelig afskrækkende. Men den forhøjelse er faktisk ikke mere, end hvad prisudviklingen inden for feltet medfører.

Når vi har taget det andet punkt frem i denne ekstraordinære samling, nemlig punktet om de adresseløse forsendelser, så hænger det sammen med, at det er første gang folketinget er blevet præsenteret for kendsgerninger, som vi-